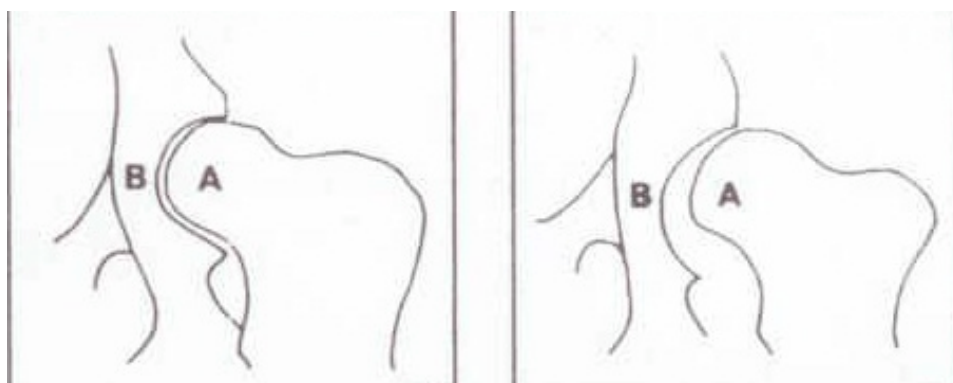

HD indeks – hva og hvorfor?

Vår tids avlsarbeide på elghundrasene baserer seg i økende grad på indeksering. Når det gjelder bekjempelse og forebygging av HD (hoftelddysplasi), så kan det være greit å sette seg inn i hva HD indeks er og hvorfor vi skal bruke dette.

HD - hofteleddsdysplasi

Kort sagt, så er HD en forstyrrelse i utviklingen av hofteleddet, hvor hoftekulen og hofteskålen ikke er optimalt utviklet.

Det første bildet viser en hoftekul (A) som sitter optimalt i hofteskålen (B). Det andre bildet viser hvordan hoftekulen ikke sitter optimalt i hofteskålen, og hoftekulen er heller ikke like godt utviklet som på det første bildet.

HD er en "polygenetisk" lidelse – dette betyr at det er flere gener som avgjør hvorvidt en hund er disponert for å utvikle lidelsen. I tillegg spiller miljøfaktorer inn, slik som grad og type mosjon i løpet av første leveår, fôring m.m. Det finnes per i dag ikke en spesifisert gentest for HD.

For mer informasjon om hofteledds dysplasi, se hedmark-elghundklubb.com, og medlem → helse → HD – hofteleddsdysplasi.

HD indeks

Tidligere har avlsarbeidet rundt HD tatt utgangspunkt i HD status til foreldredyr og eventuelt deres foreldre. HD indeks innebærer at man i tillegg til HD status for foreldre, tar utgangspunkt i slektingers

resultat. HD indeks forteller hvordan hunden står genetisk og dermed avlsmessig med hensyn til HD egenskaper, men på et langt større grunnlag enn hos foreldre-dyrene. HD indeksen er en prognose for, om hunden vil avle avkom som er bedre eller dårligere enn rasens gjennomsnitt.

Rasens gjennomsnitt

Den gjennomsnittelige HD indeks for den genetiske base er satt til 100. Hunder med indeks over 100 vil forbedre rasens samlede HD forekomst, og hunder med indeks under 100 vil forverre forekomsten. Jo høyere indeks, jo bedre. Man kan allikevel kompensere for en lav indeks hos hannhund, med høy indeks hos tisper – eller omvendt – slik at den samlede indeks blir over 200. Det er utarbeidet retningslinjer hos enkelte elghundraser, med nedre grense for samlet indeksverdi ønsket hos kombinasjoner/parringer.

HD indeks kan forandre seg noe for en hund gjennom året

Indeks for HD beregnes og oppdateres 1-2 ganger i året. Endringer i en enkelt hunds indeks skyldes som regel at det har tilkommet ny informasjon (nye røngtede hunder) i din hunds slekt eller hos din hunds avkom. Ettersom nye hunder blir avbildet, øker den tilgjengelige informasjonen som ligger til grunn for beregning av HD indeks. Indeks kan også endre seg hvis hunder er re-røngtet. Nye hunder som er røngtet – får ikke indekseringen satt før neste beregning.

Sikkerhet – egen sikkerhet

I tillegg til indeks, beregnes det også den enkelte hunds sikkerhet. Sikkerheten hos den enkelte er sammenhengen mellom indeksen og den sanne avlsverdien. Sikkerheten er et uttrykk for hvor store endringer det kan forventes i hundens indeks, når det tilkommer mer informasjon. En høy sikkerhet betyr at det kun forventes små endringer. Sikkerheten ønskes så høy som mulig, men en vil aldri oppnå 1.0.

Hvordan kan en hund med HD grad C, ha bedre indeks enn en hund med HD A og B ?

Dette skjer unntaksvis, og er et resultat av gode røngten resultat hos slektinger/avkom. En C-hund med en indeks på 100, forventes å ha en like god nedarving som en A- eller B-hund med samme indeks.

Hvor finner jeg min hunds HD indeks

Din hunds HD indeks finner du ved å gå inn på NKK.no – logge inn på dogweb – søke i hundedatabasen, hvor du finner din hund. Her er HD status og HD indeks ført opp under din hunds navn.

HD indeks i avls-sammenheng

HD problematikken er kun en del av helhetsbildet i avl. Man skal også ta høyde for gemytt, jaktegenskaper, andre helse – spørsmål og eksteriør. For mange raser er HD et lite problem og det må sees i sammenheng rase/størrelse og bruksområde for den enkelte hund. Det er som nevnt tidligere utarbeidet retningslinjer hos enkelte elghundraser, med nedre grense for samlet indeksverdi ønsket hos kombinasjoner/parringer.

Sammendrag av Camilla Hartz Repshus AUNES

Kilder:

Per Madsen. Indeks for HD – seniorforsker – Aarhus Universitet

Svenska Kennelklubben – www.skkl.se

Frode Lingaas. Hoftedysplasi – nedarving og bekjempelse. Genetikk, Avl og Oppdrett – 3. Utgave. 2005. NKK.